

רע"פ 3163/17 - יואב שבח נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 3163/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: יואב שבח

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בעפ"ג 28139-01-17, מיום 22.3.2017, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת בכירה; מ' דיסקין; ו-ג' נויטל

בשם המבקש: עו"ד איילת מרגלית; עו"ד ליאור כספי

החלטה

1. לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת בכירה; מ' דיסקין; ו-ג' נויטל), בעפ"ג 28139-01-17, מיום 22.3.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט צ' עוזיאל - סג"נ), בת"פ 20117-06-15, מיום 30.11.2016.

ביום 9.4.2017, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל אשר הושת על המבקש, עד להחלטה אחרת.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו, בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו, אשר ייחס לו ביצוע עבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה ממשית, לפי סעיף 368(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי המבקש הוא חברו של אדם, בשם רחמים כהן (להלן: רחמים), אשר לו סכסוך קודם עם עזרא נדב (להלן: עזרא).

המתלונן). ביום 18.3.2014, טייל המתלונן, יליד 1946, עם כלבו, בשדרות המעפילים בתל אביב, שעה שהמבקש שהה במקום. בנסיבות אלו, על פי הנטען, קרא המבקש למתלונן להתקרב לעברו, וכשהמתלונן עשה כן, תקף המבקש את המתלונן והיכה בפניו בידו המאוגרפת, ואמר לו "תן כבוד לרחמים". כאשר ניסה המתלונן לעצור בעדו של המבקש, כך נטען, נשך המבקש את זרת ידו של המתלונן ובעט בו בברך ימין, עד שהמתלונן נפל ארצה. כתוצאה מתקיפה זו, נגרמו למתלונן חבלה בקרסולו הימני, חבלה בסמוך לעינו השמאלית, ושפשוף באצבע ידו הימנית, והוא נזקק לטיפול רפואי ב"מרכז רפואי תל אביב על שם סוראסקי".

3. ביום 30.11.2016, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום, בעניינו של המבקש. בפתח גזר הדין, עמד בית משפט השלום על האמור בתסקיר שירות המבחן, אשר הוגש בעניינו של המבקש. בתסקיר נאמר, כי המבקש הינו כבן 56, נשוי, ואב לשניים מנישואים קודמים. עוד נמסר בתסקיר, כי בעברו, סבל המבקש מהתמכרות לאלכוהול, ובנובמבר 2015, לאחר ששוחרר ממאסר קודם, פנה אל היחידה לטיפול בנפגעי אלכוהול לצורך קבלת טיפול, אך לבסוף הפסיק את הטיפול לאחר 3 חודשים בלבד, בטענה כי אינו זקוק לו עוד. בהתייחס לעבירה הנוכחית, ציין שירות המבחן, כי המבקש לקח אחריות, ביטא אמפטיה כלפי הקורבן, והוסיף כי ניסה לפצותו במסגרת "סולחה". בסיכום, ציין שירות המבחן כי לא נוצר פתח להתערבות טיפולית בעניינו של המבקש, והמליץ כי יושת על המבקש עונש מאסר, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות.

לצורך קביעת מתחם הענישה, עמד בית משפט השלום על "הערך החברתי שעניינו הגנה על שלמות גופו וביטחונן של הזולת", אשר נפגע ממעשיו של המבקש, בציינו כי מידת הפגיעה בערך זה היא משמעותית יותר, שעה שמדובר בקורבן עבירה שהוא בגדר "זקן", על פי חוק. בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירה, הזכיר בית משפט השלום כי עסקינן בתקיפה אשר גרמה לכך שהמתלונן נזקק בעקבותיה לטיפול רפואי. לאור אלו, קבע בית משפט השלום, כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר קצר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, עד 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

בבואו לקבוע את עונשו של המבקש בגדרי מתחם הענישה, עמד בית משפט השלום על נסיבותיו האישיות של המבקש, ובהן: נטילת האחריות מצידו; "הניסיון המסוים" לגמילה מאלכוהול, שערך המבקש; והעובדה כי טרם שהוגש כתב האישום נגד המבקש בתיק דנן, הושת עליו עונש מאסר במסגרת הליך נפרד, לאחר שהמבקש ביקש לצרף תיקים, וזאת הגם שהעבירה בתיק דנן בוצעה למעלה משנה קודם למועד צירוף התיקים. בית משפט השלום ציין, בהקשר זה, כי רק בשל נתון אחרון זה, הוא החליט לאמץ את המלצת שירות המבחן ולגזור על המבקש עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, "אחרת היה מקום לענישה משמעותית יותר".

לאור האמור, הטיל בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש את העבירה בה הורשע או כל עבירת אלימות אחרת; קנס בסך 1,000 ₪, או 15 ימי מאסר תמורתו; פיצוי למתלונן, בשיעור של 5,000 ₪.

4. בפסק דינו, מיום 22.3.2017, קיבל בית המשפט המחוזי ערעור שהגישה המשיבה על גזר הדין, לאחר שזו מיאנה להשלים עם קולת העונש, אשר הושת על המבקש בבית משפט השלום. תחילה, ציין בית המשפט המחוזי, כי המחוקק ייחד עבירה ספציפית לתקיפתו של זקן, ואף נקבע לו עונש מינימום, דבר שבית משפט השלום לא התייחס אליו. בהמשך, עמד בית המשפט המחוזי על חומרתו של האירוע בו עסקינן, היינו תקיפה של המתלונן אשר טייל עם כלבו ברחוב, מבלי שהייתה לו כל תרומה לאירוע ועל לא עוול בכפו. עוד הזכיר בית המשפט המחוזי, כי למבקש

הרשעות קודמות בעבירות רבות, בהן עבירות אלימות ואיומים, הדומות באופיין לעבירה הנוכחית בה הורשע המבקש. עוד צויין, כי עבירה זו בוצעה בשעה ששני כתבי אישום אשר הוגשו נגד המבקש, היו תלויים ועומדים נגדו. לא זו בלבד, אלא שמאז המקרה הנוכחי, כך הטעים בית המשפט המחוזי, ביצע המבקש עוד "שתי עבירות, במרץ 2015 ובאפריל 2015", נתון המלמד כי אין מדובר במעידה חד פעמית. בית המשפט המחוזי הוסיף וצייין, כי ההמלצה בסופו של תסקיר שירות המבחן אינה עולה בקנה אחד עם האמור בגוף התסקיר. לשיטתו של בית המשפט המחוזי, מדובר ב"תסקיר שלילי לאורך כל הדרך", אשר במסגרתו העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה מצידו של המבקש, שרמת חומרתה עלולה להיות גבוהה. בנוסף, נדרש בית המשפט המחוזי לנימוק המרכזי לקולה, אשר הופיע בגזר דינו של בית משפט השלום, והוא העובדה שכתב האישום הוגש לאחר שנעשה צירוף תיקים על ידי המבקש. בית המשפט המחוזי הבהיר, בהקשר זה, כי המבקש היה ער לכך שתלוי ועומד נגדו תיק נוסף, ו"הוא הימר בנושא זה, ולא ניתן לזקוף זאת לזכותו". לאור האמור במכלול, השית בית המשפט המחוזי על המבקש עונש של 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בצינו כי אף בעונש זה גלומה ההנחה כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם הנאשם, משמתקבל ערעור תביעה. עוד נקבע, כי יתר רכיבי הענישה יישארו בעינם.

בקשת רשות הערעור

5. בבקשה שלפני טוען המבקש, כי מקרה זה מעלה "שאלה אנושית מצפונית", בשל נסיבות חייו הקשות ויוצאות הדופן של המבקש, דבר המצדיק ליתן לו רשות ערעור. נטען בבקשה, בהקשר זה, כי אביו של המבקש נהג להכות את אשתו (אמו של המבקש), כשהוא נתון תחת השפעת הטיפה המרה; כי המבקש ואחיו ספגו התנהגות זו, והפנימו אותה בעצמם; כי המבקש נאלץ לברוח מהבית בגיל 14 שנים, והסתובב ברחוב, ללא מקום מגורים קבוע; כי גילו של המבקש מתקדם; וכן הלאה. עוד צוין בבקשת רשות הערעור, כי ביום 5.4.2017, פנה המבקש לעמותת "נווה מלכישוע", המפעילה קהילה טיפולית לנפגעי סמים ואלכוהול, אך נמסר לו כי לאור המאסר שהושת עליו, לא ניתן להמשיך בהליך הקבלה, עד להסדרת הנושא מול בית המשפט. עוד נטען, בהקשר זה, כי בשל גילו המתקדם, זוהי ההזדמנות האחרונה של המבקש להשתתף בהליך שיקומי, אשר יסייע לו "להחלים מהקשיים לטווח הארוך". בהמשך לכך, נטען כי "הפסיקה מלמדת כי במקרים בהם נרתם הנאשם להליך שיקומי או אף מראה נכונות כנה לעשות כך, יגברו שיקולי השיקום על שיקול ההרתעה והגמול". טענה נוספת שמעלה המבקש, היא כי קיים פער חריג בין גזר הדין שהושת עליו בבית משפט השלום, לבין העונש שנגזר עליו בבית המשפט המחוזי, דבר שדי בו כדי להצדיק מתן רשות ערעור למבקש. לאור האמור, מתבקש בית משפט זה, ליתן רשות ערעור למבקש, לדון בבקשה כבערעור, להקל בעונשו של המבקש, ולהעמידו על 6 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות.

דיון והכרעה

6. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם עולה שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 4820/17 כדורי נ' מדינת ישראל (15.6.2017); רע"פ 2882/17 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.2017); רע"פ 3311/17 קשוע נ' מדינת ישראל (12.6.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי אין היא מעלה כל שאלה משפטית רחבת היקף או סוגיה ציבורית עקרונית, וכי אין חשש, בנסיבות דין, מפני אי צדק או עיוות דין אשר נגרמו למבקש. מטעם זה בלבד, דין הבקשה להידחות.

לא למותר הוא להזכיר, כי החמרה בעונש על ידי ערכאת הערעור, אינה מהווה, כשלעצמה, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", ועל המבקש להצביע על סטייה קיצונית, שחלה בעניינו, ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 1052/17 ג'ברין נ' מדינת ישראל (12.3.2017); רע"פ 501/16 ראובן-פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016); רע"פ 5423/14 קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). במקרה דנן, לא זו בלבד שהעונש, אשר הוטל על המבקש אינו סוטה לחומרה ממדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דומות, אלא שלטעמי מדובר בעונש אשר נוטה לקולה, ודומה כי אין צורך להכביר במילים בדבר חומרת המעשה של תקיפת אדם מבוגר, אשר נעשתה ללא כל סיבה של ממש. בית המשפט המחוזי נמנע מלמצות את הדין עם המבקש, כפי שראוי היה לעשות בנסיבות העניין, וזאת אך בשל ההלכה לפיה ערכאת הערעור אינה נוהגת להטיל את מלוא העונש המתחייב, משמתקבל ערעור תביעה. ברי, כי בנסיבות אלו, אין כל מקום להתערבות בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

טרם סיום, אציין כי אין בהליך הטיפולי בו נטען כי המבקש מעוניין להשתתף, כדי להצדיק מתן רשות ערעור, ואף אין בו כדי להצדיק הקלה בעונש שהוטל על המבקש. פנייתו של המבקש למסגרת הטיפולית נעשתה ביום 5.4.2017, רק לאחר שעונשו הוחמר בבית המשפט המחוזי, במסגרת פסק הדין מיום 22.3.2017, ואין מדובר בהליך טיפולי שהחל זה מכבר. ככל שכוונתו של המבקש כנה היא, הרי שהוא יוכל להשתלב במסגרת הטיפולית עם סיום תקופת המאסר, אשר בלאו הכי אינה מן הארוכות.

7. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

8. החלטתי, מיום 9.4.2017, במסגרתה הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש, מבוטלת בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 10.7.2017, בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ה בסיון התשע"ז (19.6.2017).

ש ו פ ט